

PANNON-PALATINUS

A VÖRÖSISZAP FELSZÍN ALATTI SZENNYEZÉSÉRŐL

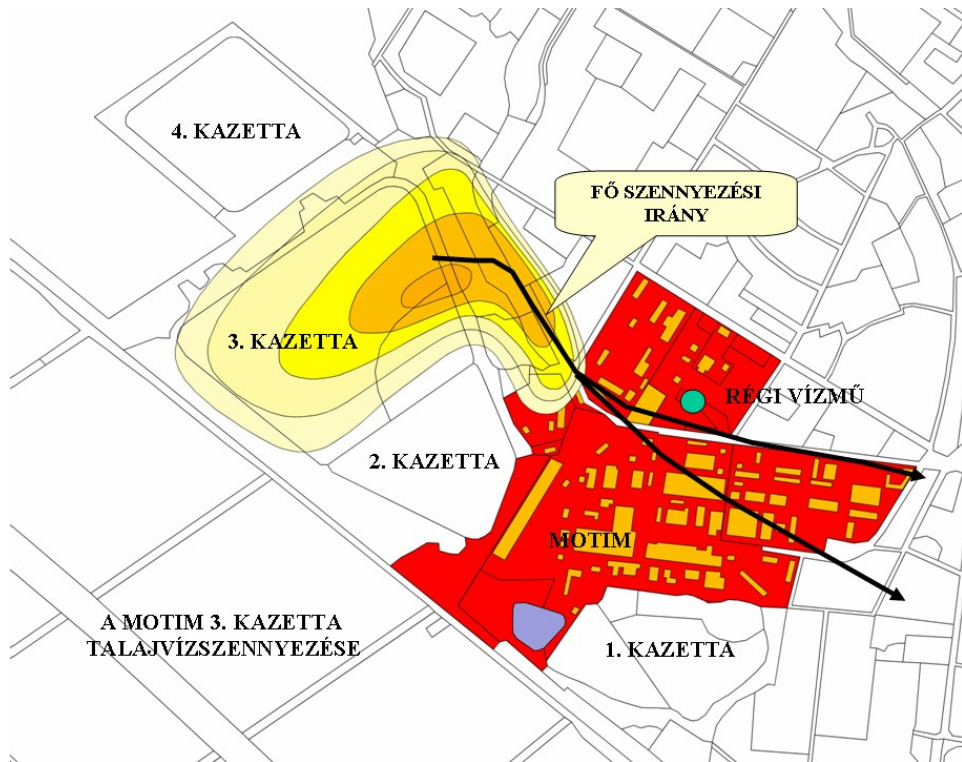
Dr. Winkler Gusztáv

A híradásokban az elmúlt napokban sokat hallottunk arról, hogy az iszaplavina (gyakorlatilag iszappal kevert lúg) mekkora területeket érintett, milyen pusztítást okozott. Azonban arról kevesebb szó esik, hogy ez a szennyezés, ha nem is látványosan, de évtizedek óta jelen van minden iszaptározó környékén.

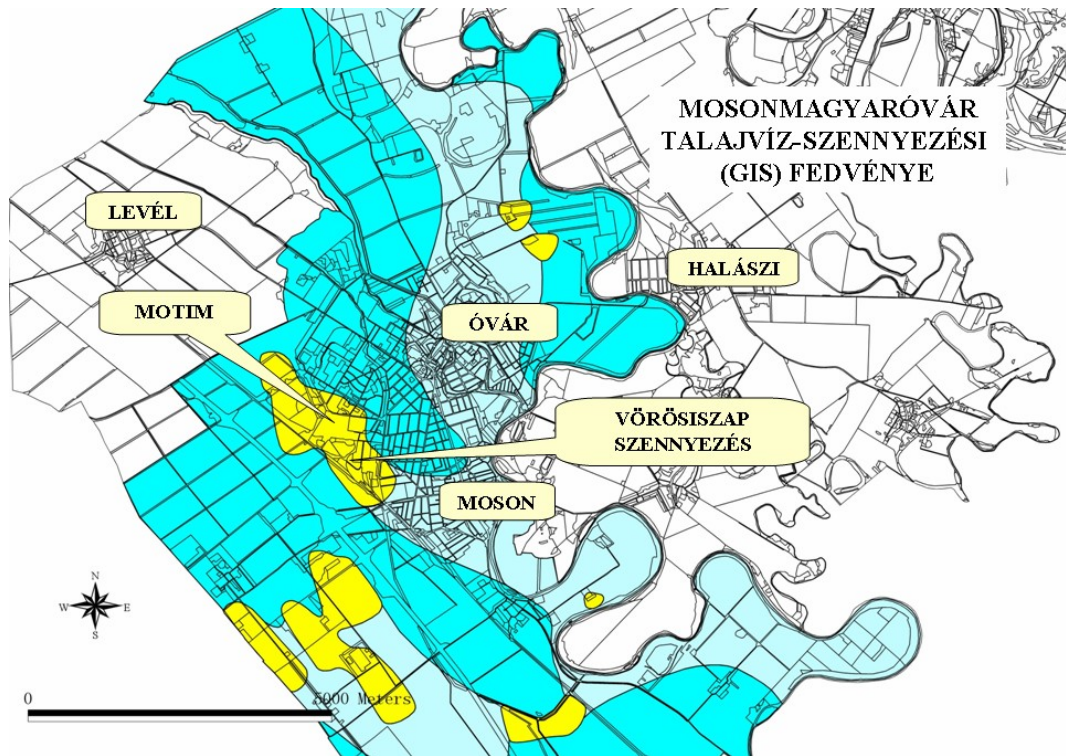
Ugyanis ezekből a tározókból mind közvetlenül a gátak külső oldalánál nyíltan, mind a medencékből közvetlenül a talajba, talajvízbe (nem látványosan) folyamatosan áramlik a szennyezett anyag, valószínűleg a vörösiszapból a nyomás hatására végleg kipréselődő lúgos kémhatású folyadék.

Hogy ezek a mozgások létrejöhetnek, annak a közvetlen oka az évtizedekkel ezelőtt (a negyvenes évektől) használatos építési technológia, ami agyagtömítést – később kombinálva fóliázással – írt elő a medencék szigeteléséhez. Ez a szigetelés a feltöltés miatti egyenetlen erőhatások miatt eltörhet, átengedheti a folyadékot, mint ezt a következő ábrákon bemutatjuk. Hozzá kell tenni, hogy a kolontári (Ajka 10) tározó tönkremenetelének közvetlen kiváltó okai között nagyon lehetséges a medence északi fala alatti részben agyagpad, részben vízenyős réti talajok alkotta felszín, ami miatt vagy a megváltozott terhelési körülmények, vagy egyéb hatásokra a gát eltört.

Néhány konkrét eredmény az elmúlt időszakból. Az 1. ábrán a mosonmagyaróvári 3. tározó talajvizet érintő kiáramlási térképe látható, amelyen a felmelegedett talajvíz adatait szerkesztettük ki a talajvízkutak mérései és felszíni infravörös felderítés alapján. A második ábra pedig a szennyezés talajvízben elfoglalt helyzetét mutatja 2000 körül. A 3. ábra az ajkai 8. medence felszínén is látható szennyeződése a '90-es évek elején.

1. ábra
A mosonmagyaróvári 3. tározó

2. ábra
A mosonmagyaróvári 3. tározó

3. ábra
Az ajkai 8. medence